

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG.

AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hatenként kétszer: szombatonként és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egy évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. Helyi előfizetők egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.
 Helyi közli telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P Á L
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adjuk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szög 6 fillér, azon felül 4 fillér, magánhirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyitólétszó a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakaréppénztári csekk- és kiírás 10,189. szám

Csaba vitéze maradok.

Írta: Dr Nagy György.

Nagyon csalódnak, kik egy letört ember kesergését, panaszos sirását várják tőlem. A gazság diadalmaskodhatott igaz ügyem felett, megtörhette becsületem harcomat, de én azért törhetetlenül megyek előre. Csaba vitézeiből való vagyok, kik holtan is harcolnak a szabadságért.

Kötelességem röviden rajzolni bukásom képét. Mert nyugodt lélekkel állítom, hogyha az egész országban orgiákat ült is az erőszak, de sehol sem olyan szemérmetlenül, mint velem szemben. A választás előtt négy héttel vendégem volt Bartalis Ágoston főszolgabíró s becsület szóval megerősítve ígérte, hogy arra fog törekedni, hogy ellenfelet se kapjak, mert úgy ő személyesen, mint az egész kerület nagy halálát tartozik nekem. S ugyanez a Bartalis, ugyanabban az időben, a mint később megtudtam, hátam megett tárgyalta a kormánypárttal, hogy okvetetlen állítson nekem ellenfelet. Ez a Bartalis Ágoston biztatott engem, hogy abban az esetben, ha a kormány erőszakosan ellenfelet állít, vigyek le magammal tüzes beszédű kuruc ifjakat. Azután ő volt az, a ki a levitt ifjakat letartóztatta és haza toloncoltatta. Az emberi becstelenségnek ilyen mély sülyedéséről nem volt fogalmam. Megkértem Bartalis felettes hatóságát, hogy utasítsák, hogy ellenem sajtópert indítson, mert bizonyítani akarom és tudom minden állításomat.

A csikszentmártoni kerületnek népe jó és hazafias De olyan nagy volt a hatósági erőszak, úgy folyt a pálinka és a bor, annyi volt a bankó, hogy az emberek egy része nem tudott ellentállani a fenyegetésnek és kísértésnek. Még így is három község egyetlen fillér nélkül, saját költségén fehér zászló alatt vonult be reám szavazni.

Örökké emlékezetemben marad, hogy láttam nagy beteg, nyomorék embereket mankón vándorolni az urna elé, hogy talán életük utolsó szavaként a függetlenségi zászló jelöltjének nevét mondják ki. Mikor nagy meghatottságomban egyiknek mankóját megcsókoltam, ama fel-emelő pillanatban éreztem azt, hogy az ilyen mankó magyar függetlenség harcának legszentebb fegyvere s azok a beteg, öreg, béna választók: Kossuth Lajosnak legtüzeesebb lelkű katonái.

Soha az izgatásnak egy szavát sem ejtettem ki s mégis ellenségeim tele torokkal kiabáltak, hogy izgom a népet. Választás után ki sem mozdultam elutazásomig szobámból s most, mikor Tusnád, Kászonyfalva és Kozmás lakossága a református vallásra akar áttérni, ezt is az én számlám rovására írták. Elég erős vagyok, ezt a vádat is elbírom.

Olyan nagy az igazságban vetett hitem; olyan gyermekes tisztasággal bizó Isten jóságába vetett bizalmam, hogy hiszem és vallom, hogy újra, nemsokára diadalt fog ülni a függetlenségnek eszméje s az erőszakkal megtévesztett nemzet újra felismeri haladásának egyetlen törvényét: Kossuth Lajos politikáját.

Engem a bukás közelebb hozott a székely nép szívéhez.

Milyen hősi lelkű ez nép, mely a maga nagy szegénységében is áldozatkészségét ajánlja fel nekem, az ő hü fiának. Irják, hogy Tusnádon szegény napszámos emberek is 10 koronával járultak hozzá a petíció költségeihez s erős, kemény kötésű emberek sirva sóhajtottak fel, hogy inkább a jég verte volna el határukat, csak engem ne szakítottak volna ki közülök.

A népek ez az igaz szerete uj erőt ad nekem új küzdelmekre... Amíg egyfelől kiméltlenül meg fogok torolni minden gazságot, addig másfelől ezután is lobogó lelkesedéssel ott állok minden igaz ügynek szolgálatában.

Mikor egyszer egyik barátom szememre vetette, hogy igen kiméltlenül sérttem a királyt s magamnak okozok bajt királysértési pereimmel, azt mondtam, hogy csak azt szégyenleném, ha valaha nemzet sértés miatt kellene itélőszék előtt álljak.

Most, mikor a nemzet olyan igazságtalanul ítél jogainak hűségese őrizője, szabadságának harcosa: a függetlenségi és 48-as párt felett, most sincs egy vádló szavam sem a nemzet ellen.

Láttam, hogy milyen eszközökkel törték meg a nemzet akaratát. Kinek lelkiismerete nem fult bele a borba és pálinkába, azt szuronnal némitották el. Láttam, hogy házból csendőrök hurcolták ki békés választókat s akaratuk ellenére székérre lökdösték s úgy vitték el szavazni.

Én bizom benne, hogy a nemzet kijózanodik a bünös

mámorból s belátva igazságtalan ítéletének nagy bűnét, elégtételt fog nekünk szolgáltatni.

De ha nem is józanodik ki, ha a romlottság örökös urrá lenne felette, én akkor is meg nem törő kedvvel, el nem csüggedő akarattal harcolok a nemzet szebb jövődjéért.

A magam büszke koldusságában milliókért nem adnám nyugodt lelkiismeretemet, mely a becsületesen végzett kötelességnek jutalma.

Ha áldozata kell legyenek nemzetünk négy száz éves szabadságharcának, áldom az én Isteneimet, hogy méltónak talált arra, hogy a magam feláldozásával nemzetemnek szolgálatot tehessek.

Ha nagy vagyonok döltek romba, lángelmék sorvadtak el, tűzszlopok aludtak ki, glóriás fejek hullottak alá a nemzeti függetlenségért: vajjon mi keseregni való lehetne azon, hogy egy szegény, igénytelen székely ifju is szaporítja az áldozatok számát!? Dicsőséges ez az áldozat.

Áldás a Hazára!...

Granicsári kegyetlenség.

Muszkapárti hóhérolás.

Függetlenségi tisztviselők üldözése.

Ha nincs muszkapárti választás, akkor lesz — szétválasztás.

Ezt a dicstelen és lelketlen elvet követték városunkban is két derék adóhivatali tisztviselővel szemben.

Nem voltak hajlandók a muszkapárti jelöltre voksolni, mert saját meggyőződésüket a kormány rendelkezésére nem akarták bocsátani, mivel ők állami tisztviselők, nem pedig mungó lakajok.

Megadták az arát. Mind a kettőt kirendelték a választás napját megelőzőleg, nehogy a függetlenségi jelöltre találjanak szavazni.

Egyiket Nagyszébenbe, a másikat Maroslyére küldötték.

Ha nőtlen emberek lennének, talán enyhébb volna a mungópárti csiny. De különösen az egyiknek felesége súlyos beteg. Meg a kezét sem tudja mozdítani. Két élénk gyereke is van. Évek óta a férj gondozza a kiskorú gyermekeket...

És ilyen körülmények mellett, mungók nem restelték elszakítani családjától a derék, hazafias tisztviselőt. Mai napig sem hívták vissza. Ott szenvedtetik a családapát, itt kinozzák az ártatlan családot.

Hát emberséges „munka” ez? Hát van jó érzés az ilyen elátkozott fajzatban? Itéljen a józan felfogású közvélemény...

Nem botránkoznak.

Elégtétel a református kántornak.

Alólírottak ezennel kijelentjük, hogy Horváth József ref. kántornak magaviseletét nem tartjuk megbotránkoztatónak, sőt politikai magatartásáért nem hogy elítéljük, de biztosítjuk továbbra is igazi, őszinte meleg szeretetünkről, törhetetlen ragaszkodásunkról, s a legteljesebb mértékben visszautasítjuk mindama vádakat, melyekkel vádolták.

Szakács Gyula presbiter, Id. Bodrogi István képviselő, Kassai F. Dénes presbiter, Bodrogi Dénes, Verestói Dániel képv., Bördi József, Izsák Lajos képv., Ifj. Veress György, Darnóczy László, Ifj. Kállai József, Sándor Áron, Ferenczi Károly, Sikolya József, Id. Asztalos Lajos, Felméri Károly, Tanai Károly, Molnár Károly presb., Benkő József képv., Kőkői János, Kisfaludi Károly, Ifj. Bodrogi István, Ifj. Verestói József, özv. Kassai Jánosné, Veress Dénes s. megyebíró, Bokor András, Id. Kállai József, Rajk József, Felméri József, Kállai Mihály, Tordai József, Metz Gyula, Kocsis Albert, Benedek Béla, Benedek Aladár, Vetési Imre, Asztalos János, Galbács Ferenc, Biró György, Császár Géza képv., Márk Albert, Ferenczi György, Vargó Márton, Csépi István, Horváth Albert, Asztalos István, Tóth Károly, Vetési József s. megyebíró, Bodrogi Albert, Bodrogi Károly, Schunn Frigyes, Kone Lajos, Fülöp László, Kelemen Lajos képv., Verestói András, Szabó Gábor, Wallerstein Jakab, Koszta Ferenc, Dané István, Kassai Ferenc, Metz István, Metz Ferenc, Deák István képviselő, Verestói Dénes, Csépi Ignác presbiter, Szabó Zoltán, Koszta Sándor, Mészáros Lajos, Stefáni Károly, Vadasdi Sándor, Szakács Dénes, Id. Ferenczi Ferenc, Kassai József képv., Id. Szakács Károly képv., Kállai Albert, Ferenczi Pál, Bardocz Ferenc, Kun Béla, Balázs Károly képv., Ráther János, Nagy István, Birtalan Domokos, Boros Lajos, Sepsí Béla, Máthé Márton, Tóth Kálmán, Verestói Farkas, Asztalos Gyula, Verestói József, Id. Verestói Farkas, Ifj. Horváth József, Szabó Márton, Pál Ferenc, Bakó József, Szabó Lajos, László Ferenc, Id. Szalai Balázs, Szalai Dénes, Kakasi Balázs, Szabó Ferenc, Ifj. Molnár Gyula, Pap Albert, Baczó László képv., Kassai Árpád, Szöcs János, Bathori Mózes, Fülel Dénes, Novák János, Fülel István, Gábor Márton, Lőrinci Árpád, Hann József, Heitz Adolf, Kassai Sándor, Kókay József, Asztalos Ferenc, Hajdú Antal, Id. Szemerjay Károly, Wagner Gy. János, Szakács Imre, Csépi Endre, Veress Györgyné, Sándor Istvánné, Verestói Lajosné, Vass Andrásné, Szöcs Józsefné, Or-

bán Dénesné, Füle Dénesné, Oláh György, Olajos Dezső, Kandó István, Máthé Elek, Muszka Ferenc, Gyarmathy Ákos, Barabás József, Nagy János képviselő, Ungár József, Schlosszer Vilmos, Baczó István, Sándor Imréné, Soós István, Ernst György, Csép Gergely, Konecz Mózes, Szabó Ödön képviselő, Keszler János gondnok, Mészáros Zoltán, Szentes József, Szathmáry József, Asztalos Ferenc, Darvai Albert, Szentes Gyula, Szabó Ábel, Képiró Lajos, Györfly Domokos, Bucsi Lajos, Sepső Lajos képviselő, Csiki Gergely, Szász Ferenc, Darvai Dániel, Gábor Károly, Almási Sándor, Ferenci István presb., Páhán Károly, Kassai F. Gyula, Herceg Albert presb., Ifj. Bodrog Samu, id. Bodrog Samu, Szakács József, Miklós Ferenc, Ifj. Kassai F. Gyula, Kassai F. Géza, Schuller János, Sándor István, Vajda Lajos, Márk Ferenc, Ifj. Asztalos Dániel, Id. Asztalos Dániel, Szigethy Dénes, Bokor István, Gyarmathy István, Ferenczi Ferenc, Zöld János, Szentpétery Gyula, Hodor Károly, Ifj. Jakabos György, Bajna Ignác, Balázska Károly, Kruzslin Károly, Szántó Ferenc, Tamás Mózes, Simó János, Szeles Miklós, Kovács Dénes, Ferenczi Endre, Dr. Kovács Jenő, Ifj. Kovács Dénes, Szabó József, Koács Albert, Borbély János, Biró István, Ifj. Dézsi Antal, Id. Dézsi Antal, Raček József, Dézsi Balázs, Szabados János, Barkóczy Ignác, Szentes Gyula, Szentes Márton, Ifj. Miklós Gergely, Páhán Antal, Szeles Balázs, Zakariás Gergely, Kovács Pál, Zakariás István, Szorger Ferenc, Szabados Ferenc, Pál Márton, Csillag József, Csillag István, Barkóczy Albert, Kiss István, Szócs Oszkár, Dézsi István, Tóth Samu, Németi Albert, Kristóf István, Burchárd Endre, Péter Lajos, Péter József, Ifj. Dézsi István, Kedves István, Vizi Flóris, Ferenc József, Fábián Iyés, Jakabfi Lajos, Szeles Pál, Gáspár József, Bauer József, Simó Pál, Orbán Gergely, Szebeny Balázs, Szebeny Ignác, Hancz Sándor, Barts Béla, Pap Z. József, Tassaly Lajos, Szebeny Antal, Szeles Dénes, Daróci Miklós, Pap Ferenc, Ifj. Drágomán Domokos, Szabó Ödön (szabó), Szentpétery Gergely, Mohácsy József, Orbán Dénes és még igen sok polgár írta alá az ívet, melyet csak úgy futólag körözött a ref. kántor lelkes hívőinek sokasága. Fényes bizonyíték ez arra, hogy a közvélemény elítéli a darabont üldözési merényletet s egy pillanatig sem ért egyet a féktelen bosszútól vezérelt bukottal...

Zsák — a foltját...

— Nem tudom, miért is petícionálják meg a kereszturi követ mandátumát!?

— Hogyan érti ezt?...

— Kujon-Hédervári zsák volna, a kereszturi követ folt, mely ugyan nem tisztít, inkább piszkit, de legalább a makogásban még ötöt is tulszárnyalja...

Méhészet.

Körlevél.

Udvarhelyvármegye valamennyi elemi népiskolai tanítójához és a székelykereszturi állami tanítóképzőintézet igazgatójához a *folyó évben tartandó nagy méhészeti vándorgyűlés és kiállítás érdekében.*

A m. kir. vallás és közokt. miniszter 1910. május hó 18-án 30.257 szám alatt vett rendelet szerint a magyar, német és osztrák méhészek — a földmívelésügyi miniszter ur meghívására s József kir. herceg ur ő fensége fővédősége alatt — f. évi augusztus hó 19—23 napjain Budapesten tartják 55-ik vándorgyűlést és ezzel kapcsolatos méhészeti kiállításukat.

Mint hogy ezen vándorgyűlések és kiállítások a méhtenyésztést nagyban előmozdítják, figyelemmel annak kulturális és közgazdasági fontosságára és a tanítóknak e téren kifejtett buzgóságára hazafias bizalommal kérem címedet, hogy az említett vándorgyűlést és kiállítást becses figyelmébe fogadni, annak munkásságában résztvenni, a kiállítás gyarapításához hozzájárulni és ez által lehetővé tenni sziveskedjék azt, hogy a méhészeti nagy vándorgyűlés és kiállítás hazánk közgazdasági és kulturális érdekeinek hasznára váljék s jó hírnevünket a művelt külföld előtt erősítse.

Székelyudvarhely, 1910. június 9.

Hazafias üdvözléssel:

Rhedei János,
kir. tanfelügyelő.

Iparfejlesztési ülés.

A vármegye iparfejlesztő bizottsága hetfőn, e hó 13-án d. e. 10 órakor, a főispáni irodában ülést tartott.

Tudomásul vették, hogy a kereskedelmi miniszter Ugron Ákos volt főispán helyébe a bizottság elnökének Haller János grófot nevezte ki. A bizottságnak pedig a folyó évre 2000 korona államsegélyt utaltványozott s azt már fel is vették az adóhivataltól.

Az Oroszhegy községben rendezett női szabászati tanfolyam segélyezésére kért 100 K segély ügyében, a főszolgabírótól felvilágosító jelentést kérnek.

Rájk József, ifj. Rájk József, valamint Derzsi Árpád bádognak tanulmányra kért segélyezésüket elutasították.

Tauszik Hugó kamarai elnököt a vaskorona-renddel történt kitüntetésé alkalmából tartott diszközgyűlés jegyzőkönyvének kapcsán, üdvözölni fogják.

Márton Elek bordosi cipész-mester gépkérése ügyében felvilágosító jelentést kérnek a főszolgabírótól.

Szentes Jenő szövőségének külföldi tanulmányutrá segélyt nem adták.

Holstein Matild székelykereszturi okl. óvónőnek Parajdon, Farczad és Homoródalmás községekben rendezendő csipkeverő tanfolyamokra összesen 300 K-át hajlandó a bizottság adni, sőt a tanfolyamokon résztvevőknek is készülékek adományozását kilátásba helyezte.

Lőrinczi Béla állami tanítónak a nyár folyamán Aradon tartandó ipa-

rostanonc iskolai tanítói tanfolyam látogatására 100 K, Blájer Balázs és Paal Sándor állami tanítóknak pedig a marosvásárhelyi méhészeti és kaptárkészítő tanfolyamra 50—50 K segélyt szavaztak.

Takács János kosárfonó mesternek pedig, aki Székelyudvarhely városban most nyert iparjogot mestersege gyakorlására, anyagbeszerzés céljából 100 K segélyt utaltványoztak. Végül ismételt kimondotta a bizottság, hogy tanulmányuti segélyt csakis azoknak engedélyez, akik észlelt tapasztalataikról a bizottság elé megfelelő jelentést terjesztenek.

HIREK.

— Hihetetlen hírek

mondják, hogy a választás napjára családunk köréből eltűntetett adóhivatali tisztviselőket a fővádasz már visszarendeltette;

mondják, hogy himlő-járvány Fenyéden nem akkor van, mikor a jegyző akarja;

mondják, hogy a megyeházra bizonyos színű lámpát kifüggeszteni nem fognak;

mondják, hogy némely háznál a polýásbabák pudert még nem használnak;

mondják, hogy a dupla fizetésű polgármester szimpla munkát nem végez;

mondják, hogy az adóhivatalokban így ex-lex idején nem tudnak mit csinálni annyi munka van;

mondják, hogy a polgáristák naponként 30—35 fokos melegben, ájulási gyakorlatokat nem végeznek;

mondják, hogy polgármesterünk a választás idején Mózes vesszőjét kereste, üdítő vizet ohajtván fakasztani tífuszos lakosságunknak;

mondják, hogy a homoródszentmártoni körjegyző nem volt a gyepei tojásos kortések között;

mondják, hogy a napilapokat hozzánk hetilapokként nem szállítják.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerk.

— **Dr Nagy György**, a székely nép országgyűlési képviselője, nagy száka volt a muszkapárti granicsárok szemében. Gyalázatos erőszakkal, hitvány eszközökkel, megfosztották mandátumától. Azt hitték a bitangok, hogy ezzel Dr Nagy Györgyöt, a nép lelkében élő dalias kuruc leventét letörlik, elszakítják a székelység szívéből. Csalódtak. Most ezerszerre jobban szeretjük hűséges, bátor szavú, igaz lelkű testvérünket, mint valaha.

Dr Nagy György a népképviselői valódi mintaképe. Nemcsak választások idején, hanem állandóan megismerte a székelyt. Ha egyéb érdeme nem volna, már ez is méltóvá tette, hogy a székelység mindenkor tisztelettel említsé becsületes nevét. Hát ha a székelyföldi erdők állami kezelésének megszüntetése érdekében kifejtett, súlyt, erőt kölcsönző nagy munkáját fáradságtalan tevékenységét is számításba vesszük. Ezzel örök hála kötelezte a székely népet. Ez a kérdés befejezve még nincs. Ezzel foglalkoznunk kell. Nem elég, hogy imitt-amott az erdei legelőket együttes akciónk után kibocsátották a jogosulatlan állami gyámkodás alól. A rettenetes terhek sulya most még jobban nyomja mesterségesen kiszípolozott, elszegényített népünket.

Megkezdett együttes munkálkodásunk szünetelt, de befejezve nincs. Alkalmos időben, újra kezdjük. A hatalmas demonstrációt, melyet az egész ország meglátott, felújítjuk. Dr Nagy György ismét vezetői fog, az ő bámulatos lelkesedésével közöttünk és velünk lesz. Köszöntjük tehát székely testvérünket, Dr Nagy György barátunkat a „Székely-Udvarhely” hasábjain. Birjuk ígéretét, hogy nagybecsű cikkeivel jövőre is felkeresi lapunkat s ha egyelőre — reméljük csak rövid ideig — az ország házában szóval nem teheti, legalább a szabad sajtó útján hűsies elszánt-sággal, izzó lelkesedéssel karolja fel elhagyott székelyföldi érdekeinket. Nagy Györgyök kellene feltétlenül az országgyűlésre. De Nagy Györgyököt is a Bartha Miklóskok ólomkatonái teremtenek...

— **Zászlóbontásunkhoz.** A „Székely-Udvarhely” mult számában megjelent „Zászlóbontás”, széleskörű figyelmet keltett. Egyre-másra érkeznek hozzánk az üdvözlő levelek, melyekben kintartásra buzdítják az Első Székely Házi-ipari Országos Szövetk. vezetőségét. Megható sorokban esztelien a falusi életet, hol senki sem gondol a nép megélhetési viszonyival. Így Székelyszombor helyzetét egyik lelkes hazafi többek között így vázolja: „... teljesen elnyomva, leigázva, a világtól elszigetelve, ősi Mammuth korszakban élünk Székelyszomboron, honnan már a népnek egyik része Romániába, egy másik nagyobb része Amerikába vándorolt, hogy az itthon felhalmozott adósságait, valamiképpen visszafizethesse vagy legalább hozzátartozóit a legnagyobb nyomorban részben enyhíthesse. E nagy fontosságú hazafias mozgalomról községünkben maig talán senki sem tudott. Üdvözlöm a mozgalmat és csakély tehetőséggel szolgálatukra sorompóba lépni hajlandó vagyok. Van nálunk cementipar, méhészeti, asztalos, szabó, mükosárfonó, minden kézi és gépvarrást folytató stb. iparos. Azonban minden pang, úgy annyira, hogy abból létfontartás egyáltalán nem eszközölhető. Igen kívánatos volna egy kis lendület.” Így kesereg a székelyszombori székely. Ugyanez a kép az egész országban. Ennek a megváltoztatására bontottunk zászlót. Tömörülésben van az erő. Bizzunk saját képességeinkben. Tömörüljünk az Első Székely Házi-ipari Országos Szövetkezet zászlója alá, a melyet Isten segítségével kibontottunk. Előre!

— **Dr Kállay Tamás**, az udvarhelyi választókerület függetlenségi képviselője, a hét folyamán városunkba érkezik. Tudomására jutott ugyanis hogy választói ellen több községben jogosulatlan hajszát indítottak. Ez ügyeket személyesen kívánja megvizsgálni. Választói nagyon el vannak keseredve és teljes reménység-gel várják szeretett képviselőjüket.

— **Gyermek-kinzás.** Jó izlésű ember az állatkinzást sem nézheti nyugodt lelkiismerettel. Ez ellen különben a törvény is intézkedik. Annál kevésbbé lehet érteni azt a közömbösséget, mely némely iskola növendékeivel szemben látszik. Minapi lapunkban szóvá tettük a tífusz-járványt. Javasoltuk, hogy az évről-évről vizsgálatokat sürgősen lejárassák. A

legtöbb iskola hatósága gyorsabb tempót is követett. Belátták, hogy a tananyag bevégezése után, a gyermekeket együtt tartani — fölösleges. Fölszólásunk azonban — úgy látszik — épen ott nem talált meg-szívelésre, ahol leginkább szükséges lett volna. Az állami polgári leányiskola még csak június 29-én tartja bezáróját. Noha a melegebb idő beálltával, valóságos gyermek-kinzás a növendékeket a legkevésbé sem alkalmas bérelt tantermekben együtt tartani. Ugy jönnek haza a leánykák délután 1 órakor, 30—35 fokos melegben, mintha futballoztak volna. Nem tudjuk kinek lehet tulajdonítani ezt a helytelen új rendszert, de annyit látunk, hogy a tanfelügyelőségnek — az adott viszonyok között — szigorú és felelősségteljes kötelessége ezt az állapotot azonnal megszüntetni. (Több szülő.)

— **Dr Kovács Gábor** jogszigorlót Kovács Mihály parajdi állami iskolai igazgató-tanító tehetséges fiát, e hó 11-én avatták fel az államtudományok Doktorává a Ferenc József Tudomány Egyetemen Kolozsvárt.

— **Ipari segély a tüzkárosultaknak.** Felsőősfalvát tudvalevőleg a tűzvész legnagyobb részben elpusztította. Közel egy millió korona kárt szenvedtek a székely lakosok. Benedek Kálmán bányafőmérnök akciója folytán, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara László Gyula tükürt kiküldötte s az így összeállított kimutatás alapján a kereskedelmiügyi miniszterium 6800 K erejéig különféle gépeket, ipari szerszámokat és 100 szövönőnek 100 darab szövőszéket adományozott. Az ipari gépek és szerszámok a tüzkárosult iparosok között, a 100 szövőszék a község legügyesebb szövönői között fog kiosztatni; a kiosztást a székelyföldi iparkamara, a segesvári ipartanfelügyelőség, valamint a technológiai iparmuzeum képviselői fogják végezni, Benedek Kálmán sóbányahivatali főnök, iparkamara i. tag közreműködése, a községi elöljáróság és tanítótestület segédkezése mellett. Ez államsegély nemcsak a szenvedett kárt fogja lényegesen pótolni, de kétségtelenül hatással leend arra is, hogy az abban részesülők ipari munkálkodásukat fokozottabb mértékben tizhessék, mert úgy a szerszámok, mint a gépek, sokkal tökéletesebbek lesznek, mint a régiéek voltak.

— **Kortesszolgálatok jutalmazása.** Választások után vagyunk. Az eredmények összegezhettek, „Jó kortes, jó tisztviselő.” Ez jut eszünkbe, mikor annak hírét vesszük, hogy a vármegye főispánja Tamás Péter oklándi szolgabíró és Dollny Róbert árvaszéki jegyzőt tiszteletbeli főszolgabírói címmel ruházta fel. Viseljük egészséggel! Teljék benne örömeik. Senki sem irigyli tőlük e nagy megtiszteltetést.

— **Van már cigányzene.** Mostanában csendes volt a város. Elnémult a hegedű. Nem pengett a cimbalom. Mintha gyász költözött volna hozzánk. Pedig hát egyéb baj nem történt, csak hiányzott a cigány. E bajon segített Barkóczy Albert vendéglős, a Koronkai-féle kerthelyiség bérlője. Brassóból egy 12 tagból álló elsőrendű zenekart szerződttetett. Czéron János a primás. Ezentúl tehát mindennap lesz cigányzene a

Hungária kerthelyiségében, melyet Barkóczy vasárnap (e hó 19-én) ünnepélyesen fog megnyitani. Kötendő konyha, természetes jó borok, friss sör áll a közönség rendelkezésére. Az intelligencia és polgárság találkozó helye.

— **Áthelyezés, kinevezés.** A főispáni irodában sürgős munka folyik. Egymást érik a személyzeti változtatások. Ujabban Gábor Dénes oklándi szolgabírói irnokot — hasonló minőségben — az udvarhelyi szolgabíróshoz helyezték át és helyébe Révész Pál bosznabródi lakos, es. és kir. igazolványos altisztet irnoknak nevezték ki. Ráadásul pedig Dónáth Gyula járási irnokot, aki hat hónap alatt immár a harmadik dekretumot kapta és eddig is a központban volt, visszanevezték központi irnoknak. Révész kinevezését sérelmesnek tartják az itt született diákok, akik évek óta hiába várják kinevezésüket. Haller gróf azonban — úgy látszik — ismét elővette régi kinevezési politikáját. Nem szereti a székely fiukat és idegenből importál hozzáik tisztviselőket. A székelyeknek elég tágas a világ — vándoroljanak jobb hazába...

— **Erdélyi repülő napja.** Szenzációs ötletet valósít meg Maros-Vásárhelyt egy vállalkozó társaság: repülőgépfelszállást rendez június 26-án. Kétszemélyes, európai hírviaztikus: a francia gróf Montigny vel és a belga Croquet-vel kötött e célból szerződést; a két aviatikus — akik a most folyó budapesti repülő versenyen győztes s elsőrendű sikereket értek el — huszonegyedikén Maros-Vásárhelyre érkeznek gépeivel s huszonhatodikán (vasárnap) délután felszáll. Ez a repülő nap nagy arányú lesz; a felszállás területén, az úgynevezett Mészáros-réten, — mely a vasúti állomás közvetlen közelében van, — ötvézer ember számára emelődnek kényelmes páholyok, tribünök és ülőhelyek, miután előreláthatólag egész Erdély találkozó fog adni oda. A levegőbe való röplés fel 4 és fél 8 óra között délután fog tefolyni. A közönség kényelméről mindenképpen gondoskodnak a vállalkozók; a helyszínen büffek, éttermek lesznek felállítva. A versenyre egész Erdély területéről kedvezményes jeggyel lehet utazni; helyárak: I. páholy 50 K, II. páholy 40 K; I. tribünülés 5 K, I. ülőhely 3 K; II. ülőhely 2 K; állóhely 1 K. Addig is, míg minden városban jegyvásárló helyek lesznek kijelölve, jegyváltási megkezesések a következő címre intézendők: Révész Béla könyvkereskedése Maros-Vásárhely, A repülő nap — mely a legelső ilyen Erdélyben — emlékszenzációs lesz s teljesen fölöslegessé teszi azt, hogy felutazzon az ember a budapesti repülő versenyre,

— **Pályázat nősabók kiképzésére.** A budapesti m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága a kereskedelmiügyi miniszterium rendelkezése a női ruhakészítés köréből is mester tanfolyamot szervez, amely 7 hétig terjedne 5—5 korona napi segélyvel. Erre a tanfolyamra oly nőket vesz fel, akik a mesterséget alaposan megtanulták, akiknek iparigazolványuk van és a mesterségüket sikeresen folytatják, akik nem tulságos magas koruak és szakmájukban lak-

helyükön szaktekintélyek. Tájékoztató fölemlítjük, hogy ezen tanfolyamok tárgyai: 1. a szerkesztő mértan elemei rajzzal, 2. ipari számítás, 3. ember-anatomiai alapismeretek, amennyiben ez is szükséges, 4. áruismeret és ipari technológia, 5. különös ipari könyvviteltan és 6. az illető iparág szabászati rajza és kalkulációja. Egy-egy tanfolyamra husz (20) hallgatót vesznek föl, 5—5 korona napidíjjal és 20 korona utiköltséggel. A tanítás hét heti naponként 8—9 órára terjed. Tandij nincs. Felhívjuk azokat, akik az előirt feltételeknek megfelelnek és a tanfolyamon résztvenni akarnak, hogy igazolványukkal és bizonyítványukkal felerősített kérésükkel *folyó hó 18-áig* a marosvásárhelyi keresk. és iparkamarához adják be. Később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

— **A harmadik felvonás** is lejárt abban a hirhedt itélkezés ügyében, melyet a székelyudvarhelyi rendőrkapitányság Dr Paál Árpád vármegyei főjegyző üldözése céljából, valamint Dr Valentsik Ferenc orsz. képviselő, Benedek Aladár, Víz Flóris és Zengliczky Károly ellen produkált. A gránicsár belügyminiszter természetesen jóváhagyta az alispáni másodfoku határozatot és így most már a közigazgatási bizottság elé viszik Dr Paál Árpád főjegyző ügyét. Nyakát akarják szegni a páratlan szorgalmu, pontos és kiváló tudású főtitkárnak, mert politikai meggyőződését a hatalmaskodóknak rendelkezésére bocsátani, hajlandó nem volt. Boszut állanak a függetlenségi érzelmű tisztviselőnek. Hóhér munkát szándékoznak végezni. Vajjon lesz-e elég erkölcsi bátorság és erő a közigazgatási bizottságban, hogy visszautasítsa e galád merényletet! Majd meglátjuk. Kíváncsian várjuk a jövő ülés eredményét. Különbösen a felebezők multkori kijelentése szerint — az itélkezés miatt büntető feljelentést tesznek.

— **Koldusok hírlapja.** Hogy koldusok szervezkednek és ugyszólván céhet alkotnak, az ismeretes, de hogy a koldusok érdekeit szolgáló hírlap is van, az bizonyára kevesek előtt van tudva. Pedig Párisban van egy ilyen ujság, amelyet erősen olvasnak, mert Páris összes koldusai hűséges előfizetői. Ez az ujság hetenkint egyszer jelen meg, nem foglalkozik politikával, még szépirodalommal sem. Egyszerűen következő tartalmu híreket közöl:

„Madeline-templom. Kedden délelőtt nagy esküvő. Kétmillió frank hozomány.”

„A Notredame-templomban szerdán délután 4 órakor X. grófné unokájának keresztelése.”

„Csütörtökön délután 2 órakor temetik Y. birót a St.-Martin-templomból.”

„Nagy fogadás Z. hercegnénél, Avenue de Boulogne délután 4—7 óra között.”

Ezeket a „híreket” tudomásul veszik a koldusok s a jezt napokon sereggestül jelennek meg a kijelölt helyeken, ahol mindig kapnak valamit, mert a franciák a felsorolt családi eseményeknél bőkezűen adakoznak a szegényeknek.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!
Becsés lapjának folyó hó 5-6 számában Kállay Tamás országgyűlési képviselő urral a választás előtt tett fogadásunk feltételei tévesen lettek közölve. Fogadásunk ugyanis nem úgy áll, a mint az Kállay ur Szerkesztő urnak átadott, hanem úgy, a mint következik: Fogadtam Kállay Tamás urral 200 koronában, hogy Korondról 100 votumot nem kap. Kállay ur pedig Korondról 87 szavazatot kapott, s így nem ő engem, hanem én nyertem meg őt.

E helyen említem meg, hogy Kállay András urral is fogadtam egy arany cigaretta tárcában, hogy a munkapárt a parlamentbe többségben kerül be. A munkapárt tényleg abszolút többségben került be, s így e fogadást is megnyertem.

Élek Szerkesztő urnak azon kijelentésével, hogy becsületes ember adott szava: kontraktus, s elvárom mindkét Kállay urtól, hogy a kikötött díjakat 8 napon belül kezeimhez juttassák.

Korond, 1910. június 8.

Tisztelettel:

Kádár Gyula
korondi községi jegyző.

*E rovat alatt közlötték a beküldő a felelős. Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdasági tanfolyam néptanítók és gazdasági tanítónók számára.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a kisebb fokozatu népiskolához a gazdasági tárgyak tanítására hivatott népiskolai tanító, illetve tanítónók gazdasági kiképzése céljából folyó év július 18 tól bezárólag augusztus 18-ig az adai, algyógyi békéscsabai, herznóbányai, csikszederdai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karcagi, komáromi, lugosi pápai, rimaszombati, somogyszentimrei, szilágyosmlyói, nagyszentmiklósi, szabadkai és csákvári földmívelés iskolákban 20 20, összesen 340 néptanító, a kecskeméti földmívelés iskoláiban pedig 20 gazdasági tanítónó részére mezőgazdasági tanfolyamot rendez.

A tanfolyamon résztvevő tanítók (tanítónók) 100, egy száz korona általányt elvéznek, melyből 40 K elvétési díj levonása után 30 K a jelentkezéskor, 30 K pedig a tanfolyam befejezésével fog kifizettetni.

A tanfolyamok részére azon néptanítók (tanítónók) részére, kik a legnagyobb szorgalmat és a legjobb előmenetelt fogják tanusítani, a földmívelésügyi miniszter minden egyes iskolánál egy-egy 100, 50 és 50 K-s, összesen három ösztöndíjat engedélyezett. Ezeket az ösztöndíjakata miniszter kiküldötte a vizsgát fogja az illetőknek kiosztani.

A tanfolyamokra tényleg alkalmazásban levő olyan néptanítókat (tanítónókat) vesznek fel, kik mezőgazdasági tanfolyamot meg nem végeztek.

Felvételi kérvényt a földmívelésügyi miniszterhez kell címezni és folyó év június 20-ig az illetékes tanfelügyelőségnek benyújtani. A jelölést a tanfelügyelőség javaslatára a vallás-és közoktatásügyi miniszter teljesíti.

Uj órás és ékszerüzlet.

Székelyudvarhely és vidéke nagybecsű közönségét ezúton van szerencsém értesíteni, hogy helyben a **Kossuth Lajos utca 5 szám alatt** (a Solymossy-féle gyógyszer-tár mellett) a mai kívánalomnak minden tekintetben megfelelő **órák, ékszer és látszerüzletet** nyitottam.

Üzletemben elfogadok mindennemű óra javításokat, továbbba ékszer és látszer javítását, dus választékom van mindenféle órákban és ékszerekben, valamint optikai tárgyokban, a melyre a mélyen tisztelt közönség szives érdeklődését és meggyőződését kérve, vagyok

teljes tisztelettel:
Florentián Vilmos,
órák, ékszerész és látszerész

FOGORVOS Perl József

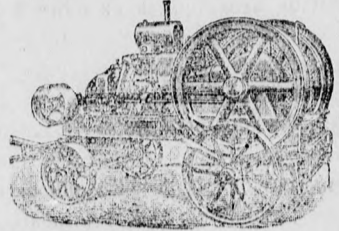
American Dentist
Székelyudvarhelyre
megérkezett.

Elvégez minden fogorvosi műtétet, u. m. foghúrást teljes érzéstelenítéssel; arany és más töméseket. Készít műfogakat és teljes fogszorókat — szápadás nélkül. Korona és hidmunkák. Lakása: Budapestszálló 2. sz. alatt. Rendel naponta délelőtt 9—12 és délután 2—5 óráig.

Nyári menházvezetőnőt keresnek.

A nagygalambfalvai nyári menházvezetőnői állás betöltendő. Pályázhatnak **1910 június 24-ig** menházvezetőnői tanfolyamot végzett nők. Fizetés havi 60 korona. Pályázati kérvények Kádár Dénes ref. lelkész, felügyelő bizottsági elnök urhoz adandók be. Nagygalambfalva, 1910. június 10. *A felügyelő bizottság.*

Ugynökök kerestetnek.

Eredeti „Christoph“! benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és nyersolaj-motorok

ma az első helyen állanak.
A „CHRISTOPH“ név garancia. 75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket.
Dénes B. motorspeciálista
Budapest, V. ötv. körút 15.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Miért legjobb és miért legcselebb a Sztraka-féle Menthol fogszappan? Legjobb azért mert kellemes ízű fogszappan a fogkölerakodást eltávolítja, a száj savanyu és rossz ízét felfrissíti, felüldíti, végül átható deszinficáló erejével a fogszáuvasodást megakadályozza. Legelőnyösebb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart eredeti hatásából állás hőzhen semmit sem veszít. Kapható gyógyszertárakban, drogeriákban 1 koronáért. 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol. Székelyudvarhelyt kapható Nagysolymossy Konez Ármán és Solymossy János örökösei gyógyszer-tárában.

Butorokat

Balási Mihály épület-asztalosmester készbutor-raktárában

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 43. szám alatt

szereshetünk be a legelőnyösebben. Dus választék van: ebédő-, háló- és szalonberendezések, hajlított butorok, hintaszékek, irodaberendezések, valamint esztétikus munkák, függönytartók, fogasok, zongoraszékek stb.-ben. Költségvetésekkel díjmentesen szolgál. Kárpitos munkákat, javításokat, szalonberendezéseket, szabadiszitéseket és butoresomagolást jutányosan teljesít. 9—52.

Egy ügyes leány,

ki az írás és számolásban megfelelő jártassággal bír, pénzkezelési alkalmazásban felvétetik **Fabián József** fűszerkereskedésében **Székelyudvarhelyt.**

1848 eredeti anrcia angol és amerikai toalettmódeli közül a **BUDAPESTI BAZÁR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona** Ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZÁR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Ki a Yes-Oui-Si

cimű lapot megrendeli, játszva — minden megerőltetés nélkül és önállóan az **angol** és **francia** nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. András-sz. ut 97. sz. a „Székely-Udvarhely“-re való hi-va'kozással mutatványszámot szívesen küld bárhova.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybéli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok.

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATO- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színtű, nagyságu, színyu és minőségű irodai és iro-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegeségek. Kártyapapírok.

Lemez-papírok minden sulyban. Hangjegypapírok. Sorvezetők.

Írkek, füzetek,

jegyzőkönyvek, hangjegyfűzetek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozet-papírok, szivarkahüvely, szivarka névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fém-ből. Bőrtárcák pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYV.NYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

A célirótollak, ronditollak, üveg-tollak, tollszárak, díszitollszárak. **Íróok**, fekete, színes és másoló-íróok, notes-íróok, csavaríróok (crayonok), zsebíróok, csavaríronbetétek, íronvédők, íron-hegyezők. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. **Tiáták**, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. **Dzangoló-sípok** és **csinák**. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostayak. Ajtótáblák és névfeliratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beírókönyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárlókönyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcák és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltollak, itatódeszkák, olaj-szefesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézgak, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapcsok stb.